

Geçiş Ekonomilerinde Ekonomik Büyüme Farklılıkları¹

Economic Growth Differences in Transition Economies

Harun BAL²

Neşe ALGAN³

Müge MANGA⁴

ÖZET

Sovyetler Birliği'nin dağılması bu birliğe üye olan ülkeler için oldukça önemli bir gelişmedir. Oluşan büyük değişim ile, serbest piyasa ekonomisine giren ülkelerinin makroekonomik dengeleri kayda değer oranda değişmiş ve bu ülkelerde farklı bir düzen oluşmuştur. Bu açıdan bakıldığında, geçiş sürecinde oluşan ekonomik büyümedeki değişimlerin hangi değişkenlerden hangi oranda etkilendiği önemli bir araştırma konusu oluşturmaktadır. Bu çalışmada, Sovyetler Birliğinin dağılması ile bağımsızlığını kazanan on üç farklı ülkenin büyüme trendleri incelenmekte ve ekonomik büyümelerini etkileyebilecek değişkenler üzerine analiz uygulanmaktadır. Analizde VECM modelinden faydalanılarak, ülkelerin *ekonomik büyüme oranları* ile *ikincil okullaşma oranı*, *yapısal reform endeksi* ve *siyasi yasaklar* arasındaki ilişki analiz edilmektedir. Elde edilen sonuçlar incelendiğinde, her ülkenin ekonomik büyüme oranlarının bu değişkenlerden farklı oranda ve farklı yönde etkilendiği görülmektedir. Bu durum, her ülkenin geçiş sürecini aynı etkinlikte kullanmadığının önemli bir göstergesidir.

Anahtar Kelimeler: Geçiş Ekonomileri, Ekonomik Büyüme, VECM

ABSTRACT

With the disintegration of the Soviet Union, many countries started to undergo significant changes in their historical development process. This milestone gave rise to a totally different order under which macroeconomic balances of the disintegrating countries transiting into free economy have significantly changed. From this viewpoint, what variables - and to what extent - affected the changes in economic growth in the transition economies under consideration becomes an important area of research. This study investigates growth trends of 13 different countries that achieved their independence with the collapse of the Soviet Union, and applies an empirical analysis to potential indicators that might have affected such growth trends. In the context of empirical analysis, VECM model is benefited, and therefore the linkages between *economic growth rates* and *secondary schooling rate*, *structural reform index* and *political bans* are analyzed. The results of this study set forth economic growth performance of each country was affected by the said variables in varying directions and at different rate. This indicates that each country did not benefit from the process of transition at the same efficiency level.

Keywords: Transition Economies, Economic Growth, VECM

¹ Makalenin ilk versiyonu Econ Anadolu 2015 Kongresinde (10-12 Haziran 2015) sunulmuştur.

² Prof.Dr., Çukurova Üniversitesi İ.İ.B.F İktisat Bölümü, harunbal@cu.edu.tr

³ Doç.Dr., Çukurova Üniversitesi İ.İ.B.F İktisat Bölümü, nalgan@cu.edu.tr

⁴ Araş.Gör., Çukurova Üniversitesi İ.İ.B.F İktisat Bölümü, mmanga@cu.edu.tr